

Шабас О. А.,

викладач кафедри ромаго-германської філології
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”,
м. Старобільськ, Україна
preciosasana13@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6630-067X>

Шехавцова П. М.,

студентка
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”,
м. Старобільськ, Україна
shekhavtsovarolina@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2552-0753>

**РОЛЬ ЕВФЕМІЗМІВ В ІСПАНОМОВНИХ ЗМІ В КОМБІНАЦІЇ
ІНФОРМАЦІЙНО-ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ**

У сучасному світі евфемізми посідають важливу ланку, швидкість утворення яких відзначається з великою інтенсивністю. Прийоми евфемії займають чимале місце в багатьох мовах світу. А все тому, що вони є виразним засобом формування нової думки в суспільстві. Евфемізми, як мовне явище, почали значно вивчати тільки з минулого сторіччя, але люди ще здавна намагалися використовувати вирази в пом'якшеному значенні, щоб бути більш тактовними та делікатними. Особливо в останнє десятиліття процес утворення таких слів в іспанськомовних країнах почав незмінно збільшуватися. Такий прояв поширеності пояснюється тим, що їхнє широкомасштабне застосування дуже непомітно і швидко змінюють колишні стандарти людини, закріплюючись надовго.

Мета статті полягає у теоретичному дослідженні основ евфемії в сучасній лінгвістичній науці та в практичній репрезентації іспанських евфемізмів під час висвітлення інформаційно-гібридної війни на Східній Україні.

Матеріалом для наукової роботи стали публіцистичні статті різноманітних іспанських видань: Agencia EFE, ClarínMundo, Larazon, BBC NewsMundo, ElPaís, ElMundo, SputnikMundo та ін. А також статті відомих іспаномовних журналістів: MarcMarginedas, CamiloJoséCela, PedroRodríguez та ін.

Ми зосередимося на визначеннях характеристик інформаційно-гібридної війни, розкритті сутності поняття “евфемізм”, класифікації евфемізмів у лінгвістиці та виявлення гібридної війни в іспанськомовних ЗМІ.

Евфемізми – це слова і вирази, які використовуються для пом'якшення, приховування чи уникнення слів з грубим, неприємним змістом для свого співрозмовника у певних контекстових забарвленнях. Так як вони набули великої популярності серед преси та інтернету, можемо помітити як важливо правильно використовувати їх в політиці та їхній вплив на свідомість людини. А саме евфемізми в умовах інформаційно-гібридної війни, котрі відбивають всі суспільно-важливі ідеї та настрої нації, які хвилюють вже не один день. Безсумнівно, конкурентоздатність змушує людей інтегрувати інформацію через ЗМІ, забезпечуючи майбутню успішність, задля власного зиску. У модерній лексиці, як вітчизняній, так і зарубіжній, евфемізми набули особливого значення через необхідність дотримуватися всіх вимог політкоректності в сферах людської діяльності, сенс якого полягає в ухиленні образливої чи непристойної лексики, аби не зачіпати власні почуття індивідуума.

На даному етапі розвитку лінгвістики існує велика кількість різних класифікацій евфемізмів за особливими критеріями. Зокрема В. Панін пропонує класифікацію евфемізмів, яка напряму стосується теорії політичної коректності, яка відіграє чималу роль на сьогодні. О. Селіванова пропонує підхід, котрий виокремлює магічну, ідеологічну, етикетну, іронічну та криптофорну функції евфемізмів (Селіванова О., 2006). В основі цієї класифікації постали дві найважливіші групи евфемізмів: евфемізми, які відбивають чи знищують ідеї політкоректності. Така група має на меті усунути усілякі засоби щодо дискримінації людей за будь-якою ознакою. До другої групи відносяться евфемізми, які мають багато спільного з ідеями політкоректності й використовуються для притуплення негативних факторів, та в деяких випадках для маніпулювання громадською думкою для її можливої подальшої зміни.

До першої групи відносяться:

1) евфемізми, які усувають расову або етнічну дискримінацію ("*representantedeladiásporaaficana*" – «представник африканської діаспори» замість "*unapersonanegra*" – «негр»); 2) евфемізми, які були створені з метою підвищення статусу жінки та усунування будь-яких проявів сексизму в мові ("*unacompañantepersonal*" – «особистий супутник» замість "*mayordomo, azafata*" – "*steward, stewardess*" «стюард, стюардеса»); 3) евфемізми, створені для виключення дискримінації соціального статусу індивідуума ("*desempleo*" – «незайнятість населення» замість "*paro*" – «безробіття»). До цієї ж групи також можна віднести такі евфемізми, котрі піднімають престиж окремих професій ("*trabajador*" – «робітник» замість "*obrero*" – «робочий»); 4) евфемізми, які викреслюють вікову дискримінацію ("*elhombreanciano*" – «літня людина» замість "*viejo*" – «старий»); 5) евфемізми, направлені проти дискримінації за станом здоров'я ("*personaconcapacidadeslimitadas*" – «особа з обмеженими можливостями» замість "*inválido*" – «інвалід»); 6) евфемізми, направлені проти дискримінації за зовнішнім виглядом ("*gorda*" – «товста» замінений на англіцизм "*curvy*", а поняття "*tall a*

grande” замінюється англійськими виразами *“plussize”* чи *“extendedsize”*);

До другої групи автор відносить:

- 1) евфемізми, які відволікають від негативних економічних факторів (використовується «економічний спад» – *“desaceleración económica”* замість «економічної кризи») (Larazon).
- 2) евфемізми, направлені на прикриття антигуманної політики держав, особливо агресивних воєнних дій (*“Elaragóninformativescadavezmayor”* – “Інформативне знеструмлення з кожним кроком збільшується” замість “інформативно-гібридна війна продовжується щодня”) (5).

Крім цієї класифікації, безумовно, існують ще спеціальні критерії, які об’єднують евфемізми разом. Якщо брати за основу закріплення евфемізмів у системі мови, їх кодифікацію, то виділяють узуальні та оказіональні евфемізми. Перші одиниці зареєстровані найбільш авторитетними словниками. Другі – некодифіковані. Але вони можуть вільно переходити з однієї категорії в іншу залежно від періодичності їх вживання у мовленні (Требін М., 2014).

У політичному контексті поняття “евфемізм” трактується через такий термін, як “політична коректність”, який став невід’ємним інструментом спілкування в цій сфері. Важливо відзначити, що політкоректність майже замінила такі загальноприйняті визначення, як “толерантність”, “тактовність”, “делікатність” тощо.

Перш ніж перейти до лексично-семантичного навантаження поняття “евфемізм”, слід розглянути в нашому дискурсі також не менш значущий термін – “гібридна війна” в політичній сфері. Відповідно до цього вітчизняний філософ і науковець М. Требін характеризує гібридну війну як, по-перше, поєднання конвенційних і неконвенційних бойових дій та відповідних учасників цієї війни (поряд зі збройними силами дійовими учасниками стають терористи, найманці, партизани, ополченці, бандформування, спецпідрозділи інших держав тощо); по-друге, початок “гібридної” війни, що пов’язаний з використанням неконвенційних методів ведення бойових дій незаконними збройними формуваннями; по-третє, боротьба за розум і душі людей, тобто інформаційній боротьбі, де основними дійовими суб’єктами виступають також не військові, а цивільні: ЗМІ, телебачення, Інтернет, інші засоби масової комунікації (Требін М., 2014).

Так, ми можемо зрозуміти, що використання масової інформації яскраво впливає чи навіть змінює думку людини через всілякі маніпуляції та неякісне інформування. Найпереконливіший засіб мовної гри відбувається через телебачення, для якого не є потрібна розумова діяльність для сприйняття.

Наприклад, для позначення війни між двома ворожими країнами автор статті використовує слово *“unconflicto”* для меншого нагнітання вже негативної атмосфери.

“Después de tres años de bloqueopolítico y diplomático, Ucrania y Rusia relanzan el diálogo para poner fin a la guerra del Donbás, un conflicto que ha

causado la muerte de más de 13.000 personas y el desplazamiento de cientos de miles más. Representantes de ambos países han acordado en Minsk, capital de Bielorrusia, un calendario para la implementación de dos de las provisiones contenidas en los acuerdos de paz firmados hace cinco años: la celebración de elecciones en zonas bajo control rebelde de Donetsk y Lugansk y la aprobación de una ley que conceda a ambos territorios un "estatus especial" dentro de Ucrania" (Требін М., 2014).

“Los acuerdos de paz de Minsk e firmaron en febrero de 2015, pero ninguno de los bandos ha cumplido su parte” – “Мінські мирні угоди були підписані в 2015, але жодна із сторін не виконала свою частину” замість дві сторони не знайшли компромісу та залишилися при збройному конфлікті. “El apogón in formativo es cada vez mayor” – “Інформативне знеструмлення з кожним кроком збільшується” замість інформативно-гібридна війна продовжується щодня. “El Ejército ucraniano intenta ganar adeptos en las zonas de Donetsk y Lugansk bajo su control” – “Українська армія намагається отримати прибічників з Донецька та Луганська під свій контроль” замість пояснення, що країна намагається повернути свої власні території (Селіванова О., 2006).

Через це іспанське видавництво “Кларін” було віддано критиці інших іспанськомовних ЗМІ з приводу використання маніпулятивних слів, тобто евфемізмів, показуючи Україну диктаторською державою згідно свого народу. У цій статті ми наочно бачимо, як евфемізми, які мають бути пом’якшувачами або маскуючими виразами, стають ще більш негативними та образливими щодо інших людей/країн.

“Ucrania, la guerra olvidada de Europa”, у цьому уривку автор статті використовує “Україна - забута війна Європи” замість того, щоб сказати “нікому непотрібна в Європі”. Евфемізми у свою чергу часто застосовують для прикриття антигуманної політики в бік іншої держави не тільки військовими діями, а й інформаційно-гібридною війною за допомогою викривлення інформації, нав’язуванням власних ідей тощо. Прикладами таких евфемізмів є такі слова як “Rusia, “Estado agresor”, що перекладається “Росія, “державо-агресор”, яке буквально значить держава-загарбник; “Ucrania vive en una profunda crisis desde el año 2014”, що перекладається як „Україна переживає глибоку кризу з 2014” замість війни (Larazon).

Тобто, ці використані евфемізми в контексті надають певне забарвлення та виконують маніпулятивну функцію через пресу для пробудження в індивіда намірів, які глобально або частково змінюють його погляди чи поведінку. Діячі політичної сфери, зазвичай, прагнуть показати чи навіть спотворити подану інформацію завдяки односторонньої подачі, пропускаючи досить важливі аспекти та акцентуючи увагу на тих сторонах, котрі корисні їхнім власним інтересам.

Отже, дослідивши науково-лінгвістичну та філософську літературу, присвячену проблемі процесу створення та функціонування евфемізмів в іспанській лексиці в контексті інформаційно-гібридної війни, ми дійшли

висновку, що дане питання залишається актуальним та вагомим до теперішнього часу. Незважаючи на те, що функціонування евфемізмів в іспанському дискурсі та інформаційно-гібридна війна в східній частині України активно досліджувалася й раніше, слід відзначити, що не всі аспекти цього питання висвітлені у вітчизняній сучасній лінгвістичній науці. Українські мовознавці почали досліджувати комбінацію цих тем лише з початком воєнних дій на території України, в чому й полягає актуальність цієї наукової праці.

Нами було теоретично обґрунтуванні основи евфемії в сучасному лінгвістичному дискурсі та уточнено трактування змісту поняття «евфемізм», а також досліджено способи виникнення та поширення евфемізмів у структурі іспанської мови. Евфемізми являють собою непрямий заміник слів або словосполучень, які пом'якшують чи приховують грубі чи нетактовні вирази з неприємним змістом для свого співрозмовника у певному контексті.

Було встановлено, що західні ЗМІ, а також іспанські, зазвичай використовують лаконічнішу та спрощену мову для подачі інформації, котра стосується інших держав. Ми також виявили, що більшість іспанських видавництв намагаються бути делікатними та об'єктивно інформувати мешканців країни, розглядаючи ситуацію з різних боків. Евфемізми стали невід'ємною частиною воєнної журналістики в умовах інформаційно-гібридної війни, особливо в останнє десятиліття. Потужний потік інформації відбувається зі швидкістю світла, тому її правдивість та конкретність дуже важко контролювати.

Список використаної літератури

- 1. Тер-Минасова С. Г.** Язык и межкультурная коммуникация. М.: Слово/Slovo, 2000. 262 с.
- 2. Требін М. П.** «Гібридна» війна як нова українська реальність. *Український соціум*. 2014. №3 (50). С. 113 – 127.
- 3. Селіванова О. О.** Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля–К., 2006. 716 с.
- 4. La razon.** La juez cita por primera vez al exconsejero Viera por el ERE de Egmasa. Режим доступу: <https://www.larazon.es/local/andalucia/la-juez-cita-por-primera-vez-al-exconsejero-viera-por-el-ere-de-egmasa-EB11895001/#.Ttt1ZYUTnYfxtWr>
- 5. Tragedia** en Ucrania Donbás: la guerra que ya produjo 10.000 muertos y de la que nadie habla, Agencia EFE 3/06/19 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.clarin.com/mundo/donbas-guerra-produjo-10-000-muertos-nadie-habla_0_V5k8W813B.html
- 6. Rusia** y Ucrania pactan una hoja de ruta para poner fin a la guerra del Donbás, Marc Marginedas 02/10/2019. Режим доступу: <https://www.elperiodico.com/es/internacional/20191002/rusia-y-ucrania-pactan-una-hoja-de-ruta-para-poner-fin-a-la-guerra-del-donbas-7662803>.
- 7. Tragedia** en Ucrania Donbás: la guerra que ya produjo 10.000 muertos y de la que nadie habla, Agencia EFE 3/06/19. Режим доступу: https://www.clarin.com/mundo/donbas-guerra-produjo-10-000-muertos-nadie-habla_0_V5k8W813B.html
- 8. Conflicto** en Donbás (diciembre de 2017 –

febrero de 2018). Режим доступу: https://mundo.sputniknews.com/trend/situacion_europa_ucrania_kiev_donbas/

References

1. **Ter-Minasova, S. G.** (2000). Yazyk i mezhkulturnaya kommunikatsiya [Language and intercultural communication]. M.: Slovo/Slovo [in Russian].
2. **Trebin, M. P.** (2014). „Hibrydna” viina yak nova ukrainska realnist [„Hybrid” war as a new Ukrainian reality]. *Ukrainskyi sotsium*, 3 (50), 113-127 [in Ukrainian].
3. **Selivanova, O. O.** (2006). Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia–K. [in Ukrainian].
4. **La razon.** La juez cita por primera vez al exconsejero Vierapor el ERE de Egmasa. Retrieved from <https://www.larazon.es/local/andalucia/la-juez-cita-por-primera-vez-al-exconsejero-viera-por-el-ere-de-egmasa-EB11895001/#.Ttt1ZYUTnYfxtWr>.
5. **Tragedia** en Ucrania Donbás: la guerra que ya produjo 10.000 muertos y de la que nadie habla, Agencia EFE 3/06/19. Retrieved from https://www.clarin.com/mundo/donbas-guerra-produjo-10-000-muertos-nadie-habla_0_V5k8W813B.html.
6. **Rusia** y Ucrania pactan una hoja de ruta para poner fin a la guerra del Donbás, Marc Marginedas 02/10/2019. Retrieved from <https://www.elperiodico.com/es/internacional/20191002/rusia-y-ucrania-pactan-una-hoja-de-ruta-para-poner-fin-a-la-guerra-del-donbas-7662803>.
7. **Conflicto** en Donbás (diciembre de 2017 – febrero de 2018). Retrieved from https://mundo.sputniknews.com/trend/situacion_europa_ucrania_kiev_donbas/

Шабас О. А., Шехавцова П. М. Роль евфемізмів в іспаномовних ЗМІ в комбінації інформаційно-гібридної війни

У даній статті йде мова про поняття „евфемізм” в іспаномовних ЗМІ в контексті інформаційно-гібридної війни на сході України. Нами було досліджено способи виникнення та поширення евфемізмів у структурі іспаномовного середовища, а до того ж проаналізовано поняття «інформаційна війна», яке постійно вживається у буденній політиці, особливо розглядаючи ситуацію на сході України, для позначення цілеспрямованого негативного, невідповідного дійсності інформаційного впливу однієї держави на іншу за рахунок різних психологічних маніпуляцій. До того ж, було встановлено, що західні ЗМІ, а також іспанські, зазвичай використовують лаконічнішу та спрощену мову для подачі інформації, котра стосується інших держав.

Ми також виявили, що більшість іспанських видавництв намагаються бути делікатними та об’єктивно інформувати мешканців країни, розглядаючи ситуацію з різних боків.

За допомогою аналізу матеріалів публіцистичного характеру, що містяться у іспанських публіцистичних джерелах, нами було виявлено політкоректні нововведення щодо збройного конфлікту на Сході України, які вживаються найчастіше. Так, на прикладі однієї зі статей

іспанського видавництва *UniversidaddeNavarra* ми створили порівняльну таблицю, на базі якої розподілили евфемістичні вирази, які використовують іспанські журналісти, на 2 основні лінгвістичні групи. До першої групи відносяться завуальовані вирази, а до іншої – заміна завуальованих одиниць словами з прямим значенням у контексті статті, але все ще у більш пом'якшеному значенні.

Отже, евфемізми стали невід'ємною частиною воєнної журналістики в контексті інформаційно-гібридної війни, які набули особливої популярності в останнє десятиліття.

Ключові слова: евфемізм, інформаційно-гібридна війна, маніпуляція, іспанське ЗМІ, вплив.

Шабас О. А., Шехавцова П. М. Роль евфемизмов в испаноязычных СМИ в комбинации информационно-гибридной войны

В данной статье речь идет о понятии „эвфемизм” в испаноязычных СМИ в контексте информационно-гибридной войны на востоке Украины. Нами были исследованы способы возникновения и распространения эвфемизмов в структуре испаноговорящей среды, а к тому же проанализированы понятие «информационная война», которое постоянно используется в повседневной политике, особенно рассматривая ситуацию на востоке Украины, для обозначения целенаправленно негативного, несоответствующего действительности, информационного воздействия одного государства на другое за счет различных психологических манипуляций. К тому же, было установлено, что западные СМИ, а также испанские, обычно используют лаконичную или более упрощенную речь для подачи информации, касающейся других государств.

Мы также обнаружили, что большинство испанских издательств пытаются быть более деликатными и объективно информировать жителей страны, рассматривая ситуацию с разных сторон.

С помощью анализа материалов публицистического характера, содержащиеся в испанских публицистических источниках, нами было выявлено политкорректные нововведения относительно вооруженного конфликта на Востоке Украины, принимаются чаще всего. Так, на примере одной из статей испанского издательства *UniversidaddeNavarra* мы создали сравнительную таблицу, на базе которой распределили евфемистические выражения, которые используют испанские журналисты, на 2 основные лингвистические группы. К первой группе относятся завуалированные выражения, а к другой - замена завуалированных единиц словами с прямым значением в контексте статьи, но все еще в более смягченном смысле.

Таким образом, эвфемизмы стали неотъемлемой частью военной журналистики в контексте информационно-гибридной войны, которые приобрели особую популярность в последнее десятилетие.

Ключевые слова: эвфемизм, информационно-гибридная война, манипуляция, испанское СМИ, влияние.

Shabas O. A., Shekhavtsova P. M. The role of euphemisms in Spanish-language media in combination of the information-hybrid warfare

This article describes the concept of „euphemism” in the Spanish-language media in the context of the information-hybrid war in the eastern part of Ukraine. We have investigated the ways of the emergence and spread of euphemisms in the sphere of the Spanish-speaking environment. We also analyzed the concept of "information-hybrid warfare", which is constantly used in everyday politics, especially considering the situation in the east of Ukraine, to designate a deliberately negative, inappropriate, informational impact of one state to another due to various psychological manipulations. In addition, in our research work we found out that Western media, as well as Spanish, usually use more laconic or simplified speech to present information concerning other states.

At any rate, we figured out that most of the Spanish publishers try to be more delicate and objective in informing people of the country by looking at the situation from different angles.

By analyzing journalistic materials contained in Spanish publicistic sources, we identified politically correct innovations, regarding the armed conflict in Eastern Ukraine, which were mostly adopted. Based on the example of one of the Spanish publishing house articles of Universidad de Navarra, we created a comparative table, based on which we divided the euphemistic expressions used by Spanish journalists into 2 main linguistic groups. The first group includes veiled expressions, and the other - the replacement of veiled units with words with a direct meaning in the context of the article, but still in a more relaxed sense.

Eventually, euphemisms have become an integral part of military journalism in the context of information-hybrid warfare, which have gained particular popularity in the last decade.

Key words: euphemism, information-hybrid warfare, manipulation, Spanish media, influence.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2020 р.

Стаття прийнята до друку 02.11.2020 р.

Рецензент – д. філ. н., проф. Кобзар О. І.